

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	411
Land:	Kina
Kilde:	Landinfo
Titel:	Respons Kina: Barnefordeling ved skilsmisse eller mellom ugifte foreldre
Udgivet:	15. september 2015
Optaget på baggrundsmaterialet:	5. januar 2016

Respons

Kina: Barnefordeling ved skilsmisse eller mellom ugifte foreldre

Problemstilling/spørsmål:

- Hvordan fordeles foreldreansvaret i Kina når foreldrene skilles eller ikke er gift, og hva er innholdet i de kinesiske begrepene som brukes i lovverket?

Innledning

Denne responsen erstatter Landinfos respons av 25. oktober 2012 (Kina: Skilsmisse og barnefordeling) og Landinfos respons av 28. februar 2013 (Kina: Barnefordeling når foreldrene ikke er gift).

Skilsmisse mellom kinesiske borgere

Skilsmisse i Kina reguleres gjennom ekteskapsloven (2001). Kapittel IV, artikkel 31-35, omhandler skilsmisse. I artikkel 31 og 32 står bl.a. følgende:

Article 31

Divorce shall be granted if husband and wife both desire it. Both parties shall apply to the marriage registration office for divorce. The marriage registration office, after clearly establishing that divorce is desired by both parties and that appropriate arrangements have been made for the care of any children and the disposition of property, shall issue the divorce certificates.

Article 32

If one party alone desires a divorce, the organization concerned may carry out mediation or the party may appeal directly to a People's Court to start divorce proceedings.

Skilsmisse skal altså gis hvis begge parter samtykker til det. Dersom kun én av partene ønsker skilsmisse, kan det påbegynnes mekling mellom partene, eller den part som begjærer skilsmisse, kan henvende seg direkte til en domstol for å starte skilsmisseforhandlinger.

Respons **Kina: Barnefordeling ved skilsmisse eller mellom ugifte foreldre**

Forskrift om ekteskapsregistrering (*Regulation on Marriage Registration*) ble revidert i 2003. Denne omhandler også registrering av skilsmisser. Etter 1. oktober 2003 skal det lokale Civil Affairs Office (*minzhengju*) – etter å ha slått fast at begge parter ønsker skilsmisse og at eventuelle barn, eiendom og gjeld er ivarettatt og fordelt – utstede skilsmissesertifikat på stedet.

Ifølge forskrift om ekteskapsregistrering skal par som vil søke om skilsmisse møte personlig hos de relevante myndighetene (ekteskapskontoret der én eller begge parter er bostedsregistrert, eller *hukou*-registrert), og framlegge bostedsregistrering, ID-kort, ekteskapsattest og en skilsmisseavtale signert av begge parter (artikkel 11). Er alt dette i orden, kan kinesiske par som har inngått ekteskapet i Kina få skilsmisse på dagen (BBC 2008).

Det er samme myndighet – ekteskapskontoret ved det lokale Civil Affairs Office (*minzhengju*) der én eller begge parter har sin bostedsregistrering – som fører ekteskapsregistre, skilsmisseregistre og eventuell barnefordeling i skilsmisseavtaler. Hvis en domstol har avgjort skilsmisse ved dom, skal ekteskapskontoret i henhold til forskrift om registrering av ekteskap, motta en kopi av dommen og arkivere denne i det aktuelle parets mappe (Forskrift om ekteskapsregulering 2003, artikkel 16).

Imidlertid opplyser den norske ambassaden i Kina (e-post, oktober 2012) at dette ikke er tilfelle i praksis, og at en slik dom bare vil arkiveres hos domstolen som avsa den. Det samme gjelder eventuell barnefordeling avgjort ved dom.

Det som er beskrevet over gjelder ekteskap som er inngått i Fastlands-Kina. For ekteskap inngått i Hong Kong, Macao, Taiwan eller utlandet, gjelder andre regler.

Barnefordeling

Når foreldreansvar og omsorg for barn omtales på kinesisk, brukes en rekke forskjellige begreper, bl.a. *qinquan*, *jianhuquan*, *fuyangquan* og *tanshiquan*. Hva gjelder lovregulering av omsorg og foreldreansvar i Kina, ser *jianhuquan* og *fuyanguan* ut til å være de begrepene det er viktigst å avklare. Slik Landinfo forstår det, tilsvarer disse begrepene henholdsvis foreldreansvar og omsorgsrett på norsk. I det følgende begrunnes denne forståelsen.

I henhold til forskrift om ekteskapsregistrering (2003) paragraf 11, skal partenes enighet om fordeling av omsorgen for barna (*zinü fuyang*) framgå av skilsmisseavtalen hvis en slik foreligger. Ordet «*zinü fuyang*» er ikke nærmere definert. I den engelske versjonen av forskriften er det oversatt med «children bringing-up» og i ekteskapsloven (2001) paragraf 36 er begrepet oversatt med «custody»:

Article 36

The relationship between parents and children shall not come to an end with the parents' divorce. After divorce, whether the children are directly put in the custody of the father or the mother, they shall remain the children of both parents.

After divorce, both parents shall still have the right and duty to bring up and educate their children.

In principle, the mother shall have the custody of a breast-fed infant after divorce. If a dispute arises between the two parents over the custody of their child who has been weaned and they fail to reach an agreement, the People's Court shall make a judgment in

accordance with the rights and interests of the child and the actual conditions of both parents.

Slik Landinfo tolker det, svarer innholdet i zinü fuyang slik det her er brukt omtrent til det norske «(daglig) omsorg», og ikke til «foreldrerett, foreldremyndighet», slik Kunnskapsforlaget (2008, s. 253) oversetter custody. Lest på denne måten, slår paragraf 36 fast at foreldreansvaret tilligger begge foreldre også etter en skilsmisse, og uavhengig av hvem som har den daglige omsorgen.

Omsorg

Fuyang eller fuyangquan betegner den daglige omsorgen og oppdragelsen som tilligger den forelderen som barnet bor hos (Fabao365 u.å.b). Kinesiske foreldre er likestilte hva gjelder retten til omsorg for sine barn. Paragraf 25 i den kinesiske ekteskapsloven slår fast at hvis enten mor eller far tar omsorgen for barn født utenfor ekteskap, skal den andre parten betale bidrag.

Ekteskapslovens (2001) paragraf 36 slår videre fast at:

Forholdet mellom foreldre og barn avsluttes ikke selv om foreldrene skilles. Etter en skilsmisse forblir barna begge foreldrenes barn, uansett hvilken forelder som har den direkte omsorgen (zhijie fuyang). Etter en skilsmisse har foreldrene fortsatt rett og plikt til å oppfostre og oppdra (fuyang yu jiaoyu) barna (Landinfos oversettelse).

I og med at barn født utenfor ekteskap er likestilte med barn født innenfor ekteskap, gjelder dette også etter samlivsbrudd der foreldrene ikke har vært gift (China.com.cn 2010).

Ekteskapslovens paragraf 36, tredje ledd, fastslår at det etter en skilsmisse i prinsippet er mor som skal ha omsorgen for barn som fortsatt ammes. For barn som er avvent, skal foreldrene avtale omsorgsfordelingen seg imellom. Dersom dette ikke lar seg gjøre, skal en domstol avgjøre spørsmålet etter å ha tatt hensyn til barnets beste (*quanyi*) samt foreldrenes konkrete situasjon. Lawtime.cn, en stor nettbasert plattform for juridisk rådgivning, presiserer at uansett hvem av foreldrene som får foreldreansvaret og omsorgen (*zhijie jianhu he fuyang*), så har den andre parten fortsatt plikt til å betale punktlig bidrag, ansvar for å yte omsorg og rett til jevnlig samvær med barnet/barna (Gu 2013).

Flere kilder, deriblant China.com.cn (2012) og Lawtime.cn (Gu 2013),¹ viser til en uttalelse (*juti yiyi*) fra kinesisk høyesterett som utvetydig påpeker (*mingjue zhichu*) at barn under to år skal følge mor, med mindre mor er alvorlig syk, mangler omsorgsevne eller hvis det av andre grunner ikke er mulig for barnet/barna å bo hos mor. I slike tilfeller kan barn under to år følge far, gitt at han er villig til det.

Foreldreansvar

På kinesisk skilles det ikke nødvendigvis mellom «formynder» (for en umyndig person) og «foresatt» (for egne eller andres barn); begge deler kan kalles en *jianhuren*. Det kinesiske ordet for foreldreansvar (*zinü jianhuquan*) betyr direkte oversatt «barneformynderrett». Den som har foreldreansvar skal beskytte og føre tilsyn med sine barns personlige og økonomiske rettigheter (Fabao365 u.å.b; Chen u.å.). Dette innebærer en uavhengelig rett til å beskytte og

¹ China.com.cn er en offisiell kinesisk webportal med nyheter og annen informasjon.

forvalte disse rettighetene, men også en plikt til å gjøre sitt ytterste for å ivareta barnets beste og ikke gjøre noe for å skade dets interesser. Under personlige rettigheter hører bl.a. retten til utdanning og til å bestemme bopel.

I den kinesiske ekteskapsloven (2001, paragraf 25) har barn født utenfor ekteskap samme rettigheter som barn født innenfor ekteskap, og de skal ikke diskrimineres på noe vis. Det at foreldrene ikke er gift, skal derfor ikke påvirke forholdet mellom foreldre og barn, heller ikke ved samlivsbrudd og/eller barnefordeling, skriver China.com.cn (2012). En skilsmisse påvirker ikke i seg selv foreldreansvaret for felles barn, skriver Fabao365, en privat juridisk rådgivningstjeneste på nett. Det vil da heller ikke et brudd mellom ugifte foreldre gjøre.

Paragraf 16 i de generelle prinsippene for sivilretten (1987) (*Minfa tongce*) slår fast at den mindreåriges far og mor (*fumu*) er hans/hennes foresatte (*jianhuren*). Foreldreansvaret er således likt fordelt mellom begge foreldre. Ved et samlivsbrudd, beholder den forelderen som ikke har daglig omsorg sin del av foreldreansvaret. Fabao365, en annen nettbasert juridisk rådgivertjeneste, skriver at den parten som bor sammen med barnet, ikke kan oppheve den andre partens foreldreansvar (Fabao365 u.å.b). Foreldreansvaret er helt uavhengig av hvem som har omsorgen for barnet, ifølge en av familierettsadvokatene ved Fabao365. Med mindre en domstol har fradømt en av foreldrene foreldreansvaret på grunnlag av mishandling eller andre kriminelle forhold, har begge parter foreldreansvar for felles barn.

Ytterligere presisering av de kinesiske begrepene

Fabao365 (u.å.a) skiller mellom *fuyangquan* (direkte oversatt: omsorgsrett) og *jianhuquan* (direkte oversatt: formynderrett) på følgende vis:

Fuyangquan og jianhuquan er to forskjellige begreper, og selv om de kan overlappe noe, så er jianhuquan et litt videre begrep enn fuyangquan. Fuyangquan omtales i ekteskapslovens paragraf 21, hvor det står at foreldre skal ta vare på barn og vice versa – foreldre og barn har en gjensidig omsorgsplikt (*fuyang de yiwu*) overfor hverandre, altså mer enn kun en rettighet (*quan*). (I og med at også barn har denne plikten overfor foreldre, følger det at dette begrepet ikke innbefatter noen form for formynderskap.)

Hva gjelder jianhuquan, har den parten som til daglig bor sammen med barna, ikke rett til å oppheve den andre partens jianhuquan. I de generelle prinsippene for sivilretten (1987, paragraf 16) slås det fast at «[...] en mindreårigs far og mor er den mindreåriges *jianhuren* (foresatte)» (Landinfos oversettelse). Jianhuquan er lovbestemt (*fading de*), og begge foreldres jianhuquan overfor felles barn er likestilt (*pingdeng de*). Bare døden eller en domstol kan oppheve eller begrense denne retten. Enten foreldrene er gift eller skilt, har begge jianhuquan og plikt til å ivareta denne. Foreldres samlivsform eller -brudd påvirker ikke denne retten.

Dette kan ifølge Fabao365 (u.å.a) oppsummeres slik: At man har jianhuquan, betyr ikke nødvendigvis at man har fuyangquan, men har man fuyangquan, så har man også jianhuquan. På norsk betyr dette at man kan ha foreldreansvar uten nødvendigvis å ha den daglige omsorgen – men har man daglig omsorg, så har man også foreldreansvar. Av dette følger at har man delt omsorg, har begge foreldreansvar.

Avslutningsvis presiserer Fabao365 (u.å.a) at det foreldre ofte strides om etter en skilsmisse, er fuyanguan, ikke jianhuquan, siden jianhuquan er lovbestemt. Begge foreldre har lovbestemt forelderrett (*fading jianhuquan*) til et barn med mindre en domstol har bestemt

annet. Foreldres jianhuquan er en naturrett (*ziran quanli*), og en forelder som mister fuyangquan mister ikke derigjennom sin lovbestemte jianhuquan.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke-offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, og kildegrunnlaget vil ikke nødvendigvis være like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor begrensede tidsrammer og vil i liten grad inneholde bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- Chen, W. (u.å.). Lihunhou fumu dui weichengnian zinü jianhuquan wenti yanjiu – jian tan woguo “Hunyinfa” xiang [En gjennomgang av spørsmålet om foreldreansvar for mindreårige barn etter foreldrenes skilsmisse – med referanse til Kinas “Ekteskapslov”]. *Lawtime*. Tilgjengelig fra <http://www.lawtime.cn/info/minfa/gmjihquan/2006111443416.html> [lastet ned 27. februar 2013]
 - China.com.cn (2010, 26. februar). Feihunsheng zinü de fuyangquan zenme jue ding? [Hvordan avgjøre omsorgsretten for barn født utenfor ekteskap?]. *China.com.cn*. Tilgjengelig fra http://www.china.com.cn/news/law/2010-02/26/content_19480323.htm [lastet ned 27. februar 2013]
 - China.com.cn (2012, 14. januar). *Zhonghua Renmin Gongheguo Minfa Tongce*. [Generelle prinsipper i Folkerepublikken Kinas sivilrett]. Tilgjengelig fra http://www.china.com.cn/policy/txt/2012-01/14/content_24405953.htm [lastet ned 27. februar 2013]
 - [Ekteskapsloven] (2001, 28. april). *Marriage Law of the People's Republic of China*. Tilgjengelig fra http://www.npc.gov.cn/englishnpc/Law/2007-12/13/content_1384064.htm [lastet ned 15. september 2015]
- Kinesisk original: <http://www.people.com.cn/GB/shehui/43/20010429/455250.html> [lastet ned 11. september 2015]
- Fabao365.com (u.å.a). Haizi fuyangquan he jianhuquan de qubie, zenme ban? [Hva er forskjellen på fuyangquan og jianhuquan?]. *Fabao365.com*. Tilgjengelig fra <http://www.fabao365.com/hunyin/507/> [lastet ned 11. september 2015]
 - Fabao365.com (u.å.b). Shenme shi zinü jianhuquan, fumu lihun dui zinü jianhuquan youwu yingxiang? [Hva er jianhuquan, og påvirkes denne av foreldrenes skilsmisse?]. *Fabao365.com*. Tilgjengelig fra <http://www.fabao365.com/hunyin/1274> [lastet ned 27. februar 2013]
 - [Forskrift om ekteskapsregistrering] (2003, 30. juli). *Regulation on Marriage Registration*. Tilgjengelig fra <http://www.shmzj.gov.cn/gb/shmzj/node896/node897/node902/userobject1ai24167.html> [lastet ned 11. september 2015]

Respons **Kina**: Barnefordeling ved skilsmisse eller mellom ugifte foreldrene

Kinesisk original: http://www.gov.cn/banshi/2005-08/21/content_25042.htm [lastet ned 11. september 2015]

- [Generelle prinsipper for sivilretten] (1987, 1. januar). *Zhonghua Renmin Gongheguo Minfa Tongce*. Tilgjengelig fra http://www.npc.gov.cn/wxzl/wxzl/2000-12/06/content_4470.htm [lastet ned 11. september 2015]
- Gu, S. (2013, 15. januar). *Liang zhousui yixia de ziniu sui fuqin shenghuo*. [Barn under to år som skal bo hos far.] Guangzhou: Lawtime.cn. Tilgjengelig fra <http://www.lawtime.cn/info/hunyin/znfylawfyq/20130115166039.html> [lastet ned 14. februar 2013]
- Kunnskapsforlaget (2008). *Engelsk-norsk blå ordbok*. Oslo: Kunnskapsforlaget.
- Landinfo (2012, 25. oktober). *Kina: Skilsmisse og barnefordeling*. Oslo: Landinfo.

Ikke lenger tilgjengelig på internett

- Landinfo (2013, 28. februar). *Kina: Barnefordeling når foreldrene ikke er gift*. Oslo: Landinfo.

Ikke lenger tilgjengelig på internett

Muntlige kilder

- Den norske ambassaden i Kina. Møte i Beijing 25. mai 2012 og e-post 8. oktober 2012.

© Landinfo 2015

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.